

Kristuse Arm

Nr 3 / 2009 a. kevad

Teie olete armu läbi päästetud usu kaudu, ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt – mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda. Ef 2:8, 9

Pääste on meie Jumalal

"Pääste on meie Jumalal, kes istub Troonil, ja Talle!" Ilm 7:10

Kelle päästest siin räägitakse? Mõistagi meie, inimeste. Siin öeldakse, et meie pääste on Jumala käes, mitte meie käes või ühtaegu nii tema kui ka meie käes. See tähendab, et meie pääsemine sõltub Jumalast, sellest, et tal on meie üle hea meel, et ta läkitab meile Päästja ja tahab meid patuunest äratada ning anda meile uue elu oma Sõna ja Vaimu kaudu. Kui inimesel on õnn pääseda patukoormast vabaks, ebausust usklikuks ja petlikust maailmast õndsuse koju Jumala juurde, on see kõik tervenisti kolmainu Jumala töö tulemus. Esiteks on Jumal-Isal olnud inimese suhtes hea tahe ja ta on otsustanud inimese päästa. Siis on Issand Jeesus tema patuvõla oma elu hinnaga ära maksnud ja viimaks Püha Vaimu ja Sõna kaudu tema uuesti sünnitanud ja talle evangeeliumit õpetanud.

Inimlikku arusaama, et lisaks Jumala tööle on inimene oma pääste kaasosaline, nimetatakse *sünergismiks*. See on salakaval õpetus, mis võib kristlusesse kergesti sisse imbuda. Sünergism on ohtlik, sest kui evangeeliumile midagi lisada, siis ei ole evangeelium enam puhas Jumala sõna, vaid inimese sõna, mis ei anna õndsust, vaid viib hukatusse.

Muuhulgas väljendub sünergism valeõpetuses inimese vabast tahtest, nagu suudaks inimene vabalt vahet te-

ha hea ja kurja vahel. Taoline arusaam on meie inimlikku loomusesse sügavalt juurdunud juba alates pattulangemisest. Sellest valesust ei pääse lahti ilma Püha Vaimu poolse õpetuseta.

Harju-Jaani kirik. Foto: Bengt Strengell

Martin Luther on oma raamatus *De servo arbitrio* seletanud, milline on inimese tahte tegelik seisund pattulangemise järel: inimese tahe on kuni hauani patu orjuses. Ent Jumal sünnitab meis oma hea tahtmise kohaselt oma Sõna läbi täiesti uut tahet! Õndsad taevad kiidavad oma pääste eest ainuüksi Jumalat, tema head tahtmist ning valikut. Jumal on mõtelnud meile juba maailma rajamisest peale, nagu ilmneb Issanda sõnadest: "Tulge siia, minu Isa õnnistatud, pärige kuningriik, mis teile on valmistatud maailma rajamisest peale!" Mt 25:34. Jumalalt saadud uus meelelaad loodab ainuüksi Jumala antud pääste peale ja võitleb meie vana loomuse vastu, kes tahab ikka päästes kaasosaline olla ja niimoodi osa Jumala austendale võtta.

Kurat püüab meie usu olulisi alustalasid erilise kahjurõõmuga kõigutada. Üks selline on luterliku usu alusväide, mis koosneb kahest sõnast: **Sola Christus** (ainult Kristus). Sama väljendab apostel Paulus sõnadega "Ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja temast kui ristilöödust." 1Kr 2:2. Kõik meie vaimuliku elu ja igavese õndsuse jaoks vajalik leidub Kristuses, nimelt tema poolt meie eest tehtud töös. Kes temasse usub, selle üle ei mõisteta kohut Jh 3:18. Kes aga Kristuse päästetöö kõrval arvab pääsemise jaoks vajaminevat veel midagi nagu näiteks oma head tahet, otsust,

usku, tunnetust ja andlikkust, on sellega kaotanud Kristuse. Apostel Paulus, kes ei taha teada millestki muust peale Kristuse töö, kirjutab galaatlastele, kes pidasid Jumala riiki pääsemise eelduseks ümberlõikamist: *Teie, kes te tahate saada õigeks Seaduse kaudu, olete Kristusest eemale viidud, olete armust kõrvale jäetud* Gl 5:4. Pääste koos kõige selle sisuga – andeksand, õigeks-mõistmine, lapseõigus Jumala juures, igavene elu ja õndsus – on antud meile valmina ja tasuta Kristuse valatud vere kaudu. Kes sellesse usub, see selle

midagi, vaid usu kaudu see valmis pääste omandatakse.

Usk on Püha Vaimu and, mitte meie enda saavutus. Õpetus Pühast Vaimust ja tema tööst on kuradile tähtis rünnakuobjekt. Ta ei ole rahul sellega, et me usume Väikese Katekismuse sõnu: *Mina usun, et ma omast mõistusest ega väest ei saa uskuda Jeesusesse Kristusesse, oma Issandasse, ega tulla tema juurde, vaid Püha Vaim on mind kutsunud evangeeliumi kaudu, oma annetega valgustanud, õiges usus pühitsetud ja hoidnud...* Paraku on kuradil kaas-

tegeleb, andes meie omandiks Kristuse teened ja võttes meid uuestisündimise kaudu oma perekonda ja riiki. Sellisena on ristimine meie usule kindlaks toeks ja julgustuseks. Jumala Vaim suudab tõepoolest uuesti sünnitada nii lapsi kui täisealisi. Ta tegutseb ristimises ainuüksi oma Sõnas ja vees ega küsi seda tehes meilt midagi.

Kes aga laste ristimisega ei rahuldu, vaid õpetavad ainult täisealiste või usklike ristimist, rõhutavad ristimises olulisena inimese tahet alustada uut elu Kristusesse uskudes. Nõnda astub pattune inimene oma kujutletava hea tahtega Jumala asemele. Usk, mis siin ristitavale vajalikuks arvatakse, on selliselt usk iseenda otsusesse, mitte Jumala töösse ja kingitusse. Sel viisil ei leia me ristimisest usule muud toetust peale meie oma otsuse, mis aja jooksul kahvatub ja millest Jumala kohtujärje ees tõesti abi pole.

Selline ristimisõpetus on nii vale

Piiblikohtadest, kus on ristimist mainitud, paistab, et tol ajal ristiti igas vanuses inimesi. Ka teised allikad osutavad sama. Alkoguduse kirikutes oli kaks erinevat ristimiskohta. Kõrval on näha nii laste ristimise vaagen kui ka täiskasvanute ristimishaud Efesose Maria kirikus.

Foto: Bengt Stremgell

omandab. Kristuse päästetööle ei saa meie omalt poolt midagi lisada.

Mitmesuguseid vaimuande, mida annab Püha Vaim evangeeliumisse uskujaile, ei saa pääste anniga segi ajada. Pääste ei tulene Kristuse tööst *koos meie usuga*, vaid pääste on valmis enne meie usu tekkimist. Muidu poleks midagi kindlat, millesse uskuda! Me ei saa loota enda ususse. Kes aga loodab Kristuse tehtud töösse, sellel on õige usk.

See on tõde, mis eristab luterlust muudest ususuundadest. Usk on küll vajalik, aga see ei lisa valmis päästele

tööline meie inimliku mõistuse näol, mille järgi on loomulik ja enesestmõistetav, et me peame ka ise oma pääsemise jaoks midagi tegema. Selle kohaselt arvatakse pöördumist ja usku meie endi saavutusteks, kuigi need on Püha Vaimu töö tulemus meis evangeeliumi kaudu.

Meie langenud loomuse katse siin Jumala kaastöelisteks pääseda väljendub selgelt ka ristimise valestimõistmises. Luterliku ja apostelliku arusaamise järgi on ristimine terveniisti Jumala töö, milles ta oma Vaimu kaudu meiega

kui ka kahjulik ning lisaks solvab Jumalat ja halvustab tema kingitusi. Kas keegi on füüsiliselt sündides oma sündimisest teadlik? Mispärast peaks siis vaimulikult sündides olema sündimisest teadlik? Kas keegi ütleb oma vanematele enne oma sündimist: Ma tahan sündida? Seepärast kirjutab evangelist Johannes: *... nad ei ole sündinud ... liha tahtest, ei mehe tahtest, vaid Jumalast.* Jh 1:13. Füüsiliselt sündinud saavad küll peagi oma elusolekust teadlikuks ja niisamuti omandame pärast ristimist ka teadlikult, kuulutuse kaudu selle, ☞

mida me oleme ristimises Jumalalt Issanda käsu järgi saanud: "... tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid ... ja õpetades neid ..." Mt 28:19-20.

Õige arusaam ristimisest on luterliku õndsakstegeva usu põhitingimus. Me ei pea vaikima õigest ristimisõpetusest rahu ja inimestega hea läbisäämise nimel. Rahu, mis saavutatakse Jumala tõe arvel, saab inimestele igaveseks kahjuks.

On tõesti ülim aeg hakata luterlikke ja apostellikke seisukohti kaitsma, et evangeelium täiesti ära ei lahustuks. Peame alati rõhutama, et meie pääste on alati üksnes Jumala käes. Ta on meid oma Poja töö läbi patu võlast ju-

ba vabaks päästnud ja seda meile kuulutades äratub ta meid patuunest ning võtab oma riiki, igavesse õndsasse ellu. Au olgu seepärast üksi temale, mitte meile!

See ei tähenda siiski, nagu ei saaks me olla koos temaga aktiivsed tema viinamäel lõikusetöös. Ta tarvitab meid seal oma töövahenditeks, juhtides meid oma jumaliku tarkusega. Apostel Paulus kirjutab filiplastele: *Jumal on see, kes teis tegutseb, et te tahate ja toimite tema hea nõu kohaselt.* Fl 2:13. Meil on hea olla tema kõikvõimsates kätes, lihtsalt jälgides ja imetledes tema imelist tööd ja juhatust. Aamen.

Juhani Martikainen

**Oh seda Jumala rikkuse ja tarkuse ja tunnetuse sügavust!
Ei suudeta uurida tema kohtumõistmisi ega jälgida tema teed!
Sest kes on ära tundnud Issanda meele?
Või kes on olnud talle nõuandjaks?
Või kes on talle midagi enne andnud, et talle tuleks tasuda?
Jah, temast ja tema läbi ja temasse on kõik.
Temale olgu kirkus igavesti! Aamen.
Rm 11:33-36**

4. Meie Isa palve

Teine palve

Sinu riik tulgu.

Mis see tähendab?

Jumala riik tuleb küll iseenesest ilma meie palveta, aga meie palume selles palves, et ta tuleks ka meie juurde.

Kuidas see sünnib?

Kui taevane Isa annab meile oma Püha Vaimu, et me Tema armu läbi usume Tema püha Sõna ja elame Jumala meele pärast siin ajalikult ja seal igavesti.

Millal tuleb Jumala riik?

Jumala riik tuleb meie juurde, kui me saame Jumala lasteks ja usume Temasse. Siis saame Tema nähtamatu riigi kodanikeks, mis ilmub kirkuses Jeesuse tagasitulekul viimsel päeval.

Lk 17:20-21; Jh 3:3, 5.

Kas tuleb siis tuhandeaastane rahuriik maa peal?

Piibel ei räägi midagi maapealsest rahuriigist. Jumala riik on juba praegu usklikele rahuriik vaimses mõttes, kuid täiuslikuks saab see taevas.

Mt 10:34; Rm 5:1.

Miks palume siis Jumala riiki?

Suurim asi, mida võime paluda, on, et evangeelium saaks suureks ja vägevaks tõeks meie ja kõigi teiste inimeste seas. Seepärast palume, et *Jumala sõna kuulutataks puhtalt ja selgelt ning viidaks kõigile rahvastele kogu maailmas, et inimesed saaksid Jumala lasteks ja jõudu Jeesuse tagasituleku ootamiseks.*

Mt 6:33, 28:19; Ef 6:10-11.

Raamatust Väike usuõpetus, 2009

Loe ja mõtiskle!

Kes iganes tahab päästa oma elu, kaotab selle, aga kes iganes kaotab oma elu minu pärast, leiab selle. Mt 16:25

Need sõnad võivad kõlada arusaamatult, aga me leiame neile selgituse näiteks apostel Pauluse elust. Enne Jeesusega kohtumist püüdis too Jeesusesse uskuvate tagakiusamisega pälvida kiitust nii Jumala kui inimeste poolt. Kui aga Jeesus ta Damaskuse teel peatas ning murdis tema usu enda õigusesse ja jumalaskartlikusse, siis leidis Paulus teise, igavese elu, mille kohta siinsed Jeesuse sõnad käivadki.

Paulus kaotas Jeesuse pärast oma iseenele elatud elu ja sai uue elu, uue elueesmärgi. Ta kirjutab sellest: *Nüüd ei ela enam mina, vaid Kristus elab minus. Ja mida ma nüüd elan ihus, seda ma elan usus Jumala Pojasse, kes mind on armastanud ja on iseenele loovutanud minu eest. Ma ei taha tühistada Jumala armu, sest kui õigus tuleks Seaduse läbi, siis tähendaks see, et Kristus on asjatult surnud.* Gl 2:20, 21.

Kas sina püüad samuti nagu Paulus ebausklikuna Jumala poolt heakskiitu ära teenida? See ei õnnestu! Ma loodan, et Jeesus on sind sel teel juba peatanud ja asendanud sinu usu iseendasse usuga temasse? Sel juhul oled sa õnnis inimene! Siis oled sa Jeesuse pärast kaotanud oma vana elu, mida elasid sellele maailmale ja iseenele, ning oled selle asemel leidnud tõelise elu Jeesusega.

Keegi ei taha naljalt kaotada oma elu, mida ta elab iseenele ja maailmale, ja seepärast ei otsi keegi ka ühtsust Jumalaga, kuna see nõuaks tühise, aga armsa ja seni ainuvõimalikuna näiva ilmaliku elu seljataha jätmist. Muutuse saab tekitada ainult Jeesusega kohtumine. Jeesus annab ise uue meele ja tahtmise ja päris uue elueesmärgi.

JM

Andke suud Pojale, et ta ei vihastaks ja teie ei hukkuks oma teel; sest tema viha süttib pea! Õndsad on kõik, kes tema juures pelgupaika otsivad.

Psalm 2:12

Hea karjane

Kristus kannatas teie eest, jättes teile eeskuju, et te käiksite tema jälgedes. "Tema ei teinud pattu ega leitud pettust tema suust"; ta ei söimanud vastu, kui teda söimati; ta kannatas ega ähvardanud, vaid jättis kõik selle hoolde, kes mõistab kohut õiglaselt; ta kandis ise meie patud oma ihus üles ristipuule, et meie, olles surnud pattudele, elaksime õigusele; tema vermete varal te olete saanud terveks. Teie olite ju "nagu lambad ekslemas", kuid nüüd te olete pöördunud oma hingede Karjase ja Ülevaataja poole. 1 Pt 2:21–25

Evangeeliumitekste uurides tuleb meil alati kõigepealt meelde tuletada põhjus, miks Jeesus siia maailma tuli. Tal oli vaid üksainus ülesanne, see, millest räägib Paulus oma kirjas korintlastele: *Sest ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja temast kui ristilöödust.* 1Kr 2:2 Jeesus Kristus tuli siia, et päästa inimkond, kel polnud pattulangemise tõttu muud tulevikku kui igavene hukatus. Päästja tulek oli inimeste lootus Vana Testamendi ajal, Jeesuse ajal ning nõndasamuti meie ajal. Meie heaolu ei sõltu meist enestest. Kirjas roomlastele öeldakse: *sest kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest* Rm 3:23 või ülalloodud teksti sõnadega: *Teie olite ju "nagu lambad ekslemas"*. See, kes ihkab endale Jumala auhiilgust, ei pääse Jumala riiki.

Et meid päästa, pidi Jeesus tulema siia maailma. Kui Jeesus ütles ristil: *see on täidetud*, oli ta teinud kõik, mis teha tuli. Surma jõud ei saanud temast võitu.

Me tahaksime teha Jeesusest kedagi, kes ta tegelikult ei ole. Ehk meenub meile lugu, kuidas Jeesus toitit viis tuhat meest. Need tahtsid teha temast kuningat Joh. 6:15, aga Jeesus tõmbus kõrvale. Meie jutlusetekstis selgitatakse Jeesuse ülesannet nii: *Kristus kannatas teie eest.*

Palju piiblitekstid räägivad heast karjasest, kõige enam Psalm number kaksikümmend kolm. Meid, inimesi, kirjeldatakse kui ilma karjaseta lambaid. See tähendab, et meiegi eksleme

Karjane koos oma karjaga Bergamas (Pergamon, Il. 2:12), Türgis.
Foto: Alf Akerholm

lammaste kombel siia ja sinna. Lam-mastel ei ole sama oskust nagu näiteks hobustel ja koertel, et nad leiavad oma peremehe üles. Ilma karjaseta lambad ekslevad ringi ja on röövloomadele lihtsaks saagiks, nagu ka kirjeldatakse evangeeliumis. Meie, inimesed, oleme tegelikult sellised nagu Hesekiel ütleb: *Minu lambad ekslevad kõigil mägedel ja igal kõrgel künkal.* Hs 34:6

Selle pärast pidi hea Karjane tulema maailma. *Sest nõnda ütleb Issand Jumal: Vaata, mina ise otsin oma lambaid ja hoolitsen nende eest*, räägib Hesekiel. Ta jätkab: *Mina ise hoian oma lambaid ja mina viin nad hingama, ütleb Issand Jumal. Ma otsin kadunud ja toon tagasi eksinu, ma seon haavatut ja kinnitan nõtra.* Hs 34:11, 15-16.

Mina ise hoian oma lambaid, ütleb Jeesus. Ei olnud mingit teist moodust kui see, mida Peetrus tekstis nimetab: *Kristus kannatas teie eest.* Seda pattu ja võlga, mis inimestel on Jumala ees, ei saanud teisiti heastada, kui surmaga. Avatud silmadega läks Jeesus surmale

vastu meie asemel. Oma tekstis loeme: *"Tema ei teinud pattu ega leitud pettust tema suust"; ta ei söimanud vastu, kui teda söimati; ta kannatas ega ähvardanud, vaid jättis kõik selle hoolde, kes mõistab kohut õiglaselt; ta kandis ise meie patud oma ihus üles ristipuule, et meie, olles surnud pattudele, elaksime õigusele; tema vermete varal te olete saanud terveks.*

Kõik, mis meie taevasteed takistas ja meid kaduvikku suunas, oli ühe samuga ära võetud. Kristus võttis kõik enda kanda. Me loeme kirjast roomlastele: *Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses. Sest elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest. Sest seda, milleks Seadus oli võimetu, kuna see oli jõuetu inimloomuse tõttu, on teinud Jumal, kes mõistis patu inimeses surma, läkitades oma Poja patuse loomuse sarnasuses ja patu pärast.* Rm 8:1-3

See, kes on Jeesuses Kristuses, ei eksi. Tema täiuslik pääste võitis ära patu ja surma ja surmariigi. Ta tõusis surnuist üles. Pärast Jeesuse taevasseminekut loeme me edasi kirjast roomlastele: *Kes võib meid hukka mõista? Kristus Jeesus on, kes suri ja, mis veel enam, kes üles äratati, kes on Jumala paremal käel ja kes palub meie eest.* Rm 8:34. Jumala ees on meil kaitsja, kes kostab meie eest. Kuidas siis peaks Jumal meie üle kohut mõistma? Kõike seda saad sa, mu sõber, vastu võtta tasuta. Markus kirjutab: *Kes usub ja on*

ristitud, see päästetakse, aga kes ei usu, mõistetakse hukka. ^{Mk 16:16.}

Kui me lapselikus usus võtame Jeesuse Kristuse vastu oma südamesse, siis on meil igavene elu. Seega, nii nagu kirjutatakse Kirjas heebrealastele: *Julgustagem üksteist iga päev, niikaua*

kui veel öeldakse "täna", et keegi teist ei paaduks patu pettuse läbi! ^{Hb 3:13} Ja veel: *Püha Vaim ütleb: Täna, kui teie tema häält kuulete, ärge tehke oma südant kõvaks nagu nurina ajal.* ^{Hb 3:7}

Rahu Jumal, kes igavese lepingu verega on surnuist üles toonud lam-

maste suure Karjase, meie Issanda Jeesuse, valmistagu teid kõiges heas tegema tema tahtmist ja saatku korda meie sees, mis on tema silmas meelpärane, Jeesuse Kristuse läbi, kellele olgu kirkus igavesti! Aamen. ^{Hb 13:20-21.}

Bengt Strengell

Taevasele pidusöögile ei minda oma võileivaga

– Mille poolest erinevad taevasse pääsejad neist, kes sinna ei pääse? Kas esimesed on teistest alandlikumad?

– Ei ole. Näiteks apostel Peetrus oli üsna äge ja põikpäine. Paljud taevasse pääsejad on isemeelsed, kes arvavad, et just nendel on alati õigus. Paljud taevakse taha jääjad on palju alandlikumad.

– Milles siis vahe seisneb? Kas taevasse pääseb juhul, kui olla vähem egoistlik ja mõelda enda asemel rohkem teistele?

– Ei, ka sellest pole kunagi kasu. Paljud, kes taevasse ei pääse, elavad väga omakasupüüdmatult ning mõtlevad alati esmajärjekorras teistele.

– Kas erinevus on usu tugevuses: selles, kui vägev või nõrk on usk?

– Ka seda mitte! Üks kindlasti õigel teel olev inimene hüüdis kord oma usu puudujäägi pärast Issandale: "Aita

mind mu uskmatuses!" ^{Mk 9:24.} Jeesus kinnitas oma jüngeritele: "Paljud ütlevad mulle tol päeval: "Issand, Issand, kas me ei ole sinu nimel ennustanud ja sinu nimel kurje vaime välja ajanud ja sinu nimel teinud palju vägevaid tegusid?" Ja siis ma tunnistan neile: "Ma ei ole teid kunagi tundnud, minge ära minu juurest, te ülekohtute!" ^{Mt 7:22-23}

– Jumala ees pole ühelgi meist millegagi kiidelda. Tema silmis, kes kõike näeb, on kõik inimesed maa peal sisimas võrdsed: nii need, kes taevasse pääsevad, kui need, kes mitte.

– Miks Jeesus siis ikkagi mõned sisse laseb ja mõned välja jätab?

– See on nii nagu selles ilmaski, kus tuleb kuhugi sisse pääsemiseks näidata ette pilet või teada märgusõna. Taevassepääsu parool on Jeesuse veri, mis on sissepääsumaksuks volanud

meie kõikide eest. Kui selle märgusõna Jeesusele ütled, siis märkad samas, et ta on sind juba sisse lasknud.

– Aga siis pääsevad taevasse ju kõik?

– Pääseksid tõesti, kui nad ainult seda kasutaksid. Paljud ei pea aga Jeesuse tööd piisavaks maksuks, vaid tahavad ka omast varandusest midagi lisada. Seda ei saa Jeesus heaks kiita! See solvab teda, kuna ta on end meie heaks ohviks toonud, et meile taevasse vabapääse hankida. Ka meile ei meeldiks, kui keegi võtaks meie korraldatud pidusöögile kaasa oma võileiva. Jeesus laseb taevasse ainult neid, kes jäävad rahule tema poolt juba kingitud võimalusega.

JM

Martin Luther:

Reisitoit

Kui siis Midjani mehed, kaupmehed, mööda läksid, tõmbasid nad Joosepi kaevust välja ja müüsid Joosepi kahekümne hõbetüki eest ismaeliitidele; ja need viisid Joosepi Egiptusesse. 1 Ms 37:28

Sellest loost võime õppida, kuidas Jumal maailma juhib, ehkki siin näib valitsevat hoopis kurat ja surm.

Joosep arvab, et ta on Jumala poolt maha jäetud. Jumal aga ei pööra talt pilku ka siis, kui laseb tal saada müüdnud ja viidud võõrale maale, kus Joosep peab pikka aega kõiksugu raskusi taluma. Joosepile näis, nagu oleks Jumal ta hüljanud, aga kui aeg sai täis, ülendas Jumal teda ja andis tema kätte kogu maa.

Sellele positsioonile jõudis Joosep Jumalasse uskudes ja kannatlikult teda oodates. Nõnda teeks Jumal ka meiega, kui me oskaksime teda usaldades meile osaksaanut välja kannatada. Sest sama Jumal, kes valitses tollal, elab ka praegu. Meil on seesama kõikvõimas Isa ja seesama Sõna, mis kinnitab, et ta ei taha meid maha jätta. Ent me peame teadma, et keda Jumal auliseks tahab teha, seda ta esiteks alandab, ja kellele ta rõõmu tahab anda, sellel laseb ta esiteks muret ja kannatust kogeda. Mida sügavamale ta alandab, seda kõrgemale ta tahab ülendada!

Raamatust *Resekost (Reisitoit)*, betraktelser för hvar dag i året samlade ur d:r MartinLuthers skrifter. Helsingfors 1917. Lutherska Evangeliföreningen i Finland.Lk 222, 23. august. Tõlge JM

Jumal on ustav

Ta peab igavesti meeles oma lepingut. Ps. 111:5.

See olen mina, kes unustab ja ei ole ustav. Issand Jeesus on seesama ja Tema leping on kindel ka siis, kui patune hülgab Tema. Sina, Jumal, mõtled oma Poja surmale, Tema kannatustele ja lepitusele. Seepärast Sa halastad meie kõigi peale. Kui Jeesus langetas oma pea ristil, lubasid Sa igale patusele, kes tuleb Sinu juurde, armu armu peale ja igavest elu. Sa pead igavesti meeles oma lepingut. Sa pead meeles verd ja annad andeks meie üleastumised. Tule siis ja tuleta mulle vaesele meelde oma rahulepingut! Aita mind Jeesuse vere pärast, et ma pärast surma võiksin olla igavesti Sinu juures!

Raamatust
Looda Jeesusele, Vasa 1991

Sola gratia – ainult armust

Sola gratia on tähtis luterluse õpetükk ja tähendab *ainult armust*. Mida me armust saame? Tegelikult on ju kõik, mis meil on, meile armust antud, aga sola gratia puudutab eriti meie päästet.

Meie igavest õnne silmas pidades on sola gratia elutähtis õppetükk, sest meil on vaja Jumala armu päris puhtana võtta, et Jumala riiki saada. Kuna Jumala arm teeb kõik, mis meie päästeks on vajalik, siis ei saa pääste puhul midagi oma teenetest arvesse võtta. Ja kuna kõik on Jumala töö, siis kuulub ka temale kõik au.

Et sola gratiast ehk täielikust armust aru saada, peame uurima esiteks inimkonna pattulangemist.

Tegelikult me ei mõista kunagi, kui sügavalt me oleme sellest õigusest ja puhtusest ära langenud, mis meil loomishetkel oli, ja mis Jumal meie käest nõuab, et me saaksime koos temaga olla. Kuid Jumal annab meile oma sõna kaudu meie pattulangemisest nii palju teada, et oleme valmis tunnistama tema armu meile vajalikuks – ja veel päris puhta armuna, sola gratiana.

Lugegem näiteks Pauluse kirjast roomlastele, kuidas ta meie olukorda kirjeldab. Ta tsiteerib Vanast Testamendist: *Ei ole õiget, ei ühtainsatki, ei ole mõistjat, ei ole Jumala otsijat. Nad kõik on kaldunud kõrvale, üheskoos kõlbmatuks muutunud, ei ole, kes teeb head, ei ühtainsatki. Nende kurk on lahtine haud, nende keeled kavalavad, nende huulte all on maomürk. Nende suu on täis sajatamist ja kibedust, nende jalad on nobedad valama verd, nende teedel on purustus ja viletsus ja rahu teed nad ei tunne, ei ole Jumala kartust nende silme ees.* Rm 3:10-18.

Need, kes oma südames seda pattulangemist pole kogenud, räägivad meelsasti inimese sisemisest headusest. Aga isegi apostel Paulus tunnistab: *Ma tean, et minus – see tähendab minu loomuses – ei ole head.* Rm 7:18. Ja Issand seletab, mis inimese südames on, ja mis sealt välja läheb: *Südamest lähtub kurje mõtteid, mõrvamist, abielurikkumist, hooramist, vargust, valetunnistust, pühaduseteotust.* Mt 15:19. See pilt on tõde iga inimese kohta. Kui juhtumisi pole meie südamest kõige kurje-

mat välja tulnud, siis on see ainult Jumala armu teene. Jumala arm on seda kurja takistanud.

Niisiis oleme juba sündides vaimulikult nii halvad ja kurjad, et me ei ole väärt saama Jumalalt midagi head. Ta peab andma meile kõik armust, ainult armust. Ka armu peame saama ainult armust.

tama ja meile usu silmad andma. Siis saamegi näha, et kõik on Jumala töö, üldse mitte meie töö. Ja siis me enam ei ütle: 'Mina tegin seda ja seda', vaid mõistame, et meie pääste on algusest lõpuni Jumala töö.

Sageli kasutame ka vähem silmator-kavaid viise endile Jumala au varastamiseks. Me ütleme näiteks: '**Mina la-**

Palvetund Nissi palvemajas. Vend Juhani Martikainen kõneleb sola gratiast – ainult armust. Fotod: Bengt Stregell

Aga mis siis juhtub, kui Jumal meile oma armu pakub? Me ei taha seda armu vastu võtta. Meie vana pattulangenud loomus ei ole rahul kõik armust saama, vaid püüab armu mitmel viisil välja teenida: oma vagaduse ja palvetega.

Meie riikalik süda mõtleb välja kõikisugu viise, kuidas päästet välja teenida. Eriti silmatorkavad on sellised ütlused nagu: '**Mina otsustasin** saada päästetud' ja '**Mina andsin ennast** Jumalale'. Mina otsustasin, mina andsin ennast, mina tegin seda ja seda . . .

Meile võib küll näida, et meie nii teeme, aga tegelikult oleme me päästmise ajal pimedad ja surnud nagu terve inimkond peale pattulangemist. Jumal peab meid oma sõnaga surnuist ära-

sin Jumalal tema armu mulle anda' või **Mina lasin** Pühale Vaimul tulla mu südamesse.' Mina lasin – nagu meie oleksime Jumalast suuremad ja otsustaksime, mis ta meiega saab teha ja mida mitte. Aga tõde on, et vaimulikult surnud ei saa end mitte kuhugi poole liigutada. Meie ei saa oma südant Pühale Vaimule avada. Peame seda palves tunnustama ja alati paluma: Ava sina, Püha Vaim, minu süda ja astu sinna sisse.'

Võib-olla ei soovitagi selliste väljendustega alati Jumala au endale varastada, vaid ollakse lihtsalt sõnadega lohakad. Aga **kui** me tõepoolest usume, et meil on päästes oma osa ja teene, kas siis otsuse, hea tahte või muuga, siis oleme valel teel. Apostel Paulus kirjutab: '**Jumal on see, kes meis tegutseb, et tahame ja toimime tema hea nõu kohaselt.**' Fl 2:13.

Meie pääste põhineb nimelt vaid õigusele, mille Kristus on meile oma verrega hankinud. See on tervikuna Jumala töö Kristuses, ja selle annab meile Püha Vaim evangeeliumi kaudu, ja see antakse meile **tüülikult valmina**. Me ei saa sellele midagi lisada. Kui juhtuks, et me ka oma tööga, pöördumisega, palvetega või usuga oma õigust kinnitame – siis võtame Jumalalt au, mis on tema päralt, ja me oleme pääste tõelisest sisust kaugel. Seepärast palub iga tõsine kristlane koos Taavetiga: *Issand, vaata, kas ma olen valuteel ja juhata mind igavesele teele!* Ps 139:24. Igavene tee on Jeesus ja tema töö meie eest. Selle tee peale on ta meid pannud juba siis, kui ta ristil meie eest suri. Ja see tee on elu tee, nii et kui me selle tee peale usu kaudu jääme, siis see viib meid igavesse ellu. Kõik, mis meie päästeks vajalik, on Jeesus juba valmis teinud. Ühes laulus lauldakse:

1. Oh, kuule hing ja ela sa!

Kõik teinud on su eest
su kallis Õnnistegija,
mis nõuti sinu käest.

3. Ja kui nüüd kõik on täidetud,
mis peaks siis puuduma,
kas sinu silma pisarad,
või muud, mis arvad sa?

4. Kui risti peal ta tunnistas:
"Nüüd on kõik lõpetud",
siis lõppes oma teenistus,
ei sest saa armastud.

5. See töö, mis Jumal lõpetand,
oh, pane tähele,
on taeva ukse lahti teind
nüüd igauhele.

6. Nüüd võid sa rahul hingata
Ta armu täiuses,
sest kõik on valmis,
kõik on hea ükspäinis tema sees.

7. Kui juurde panna midagi,
see oleks tõest' surm;
Au olgu see eest temale!
Kõik annab tema arm.

Et me usuksime, et see Kristuse töö on meile igauhele valmis, et oleme selle kaudu patuvõlast päästetud ja õigeks saanud, on Jumal ristitud meid Kristuse osadusse ja tema võidu kaaspärijateks.

Ristimine on ka üheks näiteks, kus meie loomus tahab iseennast kaastegevaks pidada. Baptistid näevad ristimises peamiselt kinnitust enda otsusele anda oma elu Jeesusele. Sellises õpetuses on inimene istunud Jumala asemele. Tegelikult tegutseb aga ristimises Jumal ise, ja inimene on passiivne vastuvõtja. Issand ütleb ristimisest: *Kes ei sünni veest ja Vaimust, ei saa minna Jumala riiki.* Jh 3:5. Ja Jumal on see kes vee ja Vaimuga sünnitab oma lapsi. Ega laps saa oma sünnist midagi otsustada. Ristimine ja selle annid on aga nii ulatuslik teema, et see nõuab erilist jutlust. (*Ajakirjas Risti Vägi nr 2/2006 on artikkel nimega Ristimise annist*)

Sola gratia käib siis meie õiguse ja pääste kohta, ja see kehtib ka usklikuks saamise ja ususse jäämise kohta. Me saame Jumala armu täielikuks armuks uskuda ainult selle armu läbi, mis Jumal meile osutab. Lutheri Väikese katekismuse selgituses öeldakse Püha Vaimu tööst:

Mina usun, et ma omast mõistusest ega väest ei saa uskuda Jeesusesse Kristusesse, oma Issandasse, ega tulla tema juurde, vaid Püha Vaim on mind kutsunud evangeeliumi kaudu, oma annetega valgustanud, õiges usus pühitsemud ja hoidnud. . .

Me ei vääri evangeeliumi rõõmusõnumi kuulmist. Me ei vääri, et Püha Vaim sünnitab meis sõna vastuvõtmise ja usu. Kõik sünnib meile armust, ainult armust – sola gratia.

See ongi meile suureks õnneks, sest kõik, mis meil on, on patust. Me ei suuda ühegi Jumala anni eest midagi tasuda. Ja kuna oleme patused, ei ole meist Jumalale abimeest üheski asjas. Ta teeb ja annab meile ise – oma armastuse ja Kristuse tõttu – kõik, mida me päästeks ja igaveseks õnneks vajame ja peale selle ka maises elus vajaliku.

Olgu temale selle eest kõik au ja ülistus nüüd ja igavesti! Aamen.

Juhani Martikainen
(Kristuse Arm nr 1)

Issand kuuleb sind!

Psalmis 116 loeme: "Ma armastan Issandat, sest ta kuuleb mu häält ja mu anumist." Psalmi kirjutaja on sellele äratundmisele jõudnud isikliku kogemise läbi. Ta on olnud hädas, millest ta ei näinud väljapääsu, ja Issand tuli talle appi. Ta kirjeldab seda olukorda: "Surma võrgud ümbritsesid mind, surmavalla ängistused tabasid mind, ma sattusin ahastusse ja muresse." Saanud abi, kiidab ta Issandat: "Sina kiskusid mu hinge surmast välja, mu silmad silmaveest, mu jala komistusest." Kirjutaja ei ütle, miks ja kuidas ta oli hädasse sattunud. Seda teab aga igauks, kes on samalaadset kitsikust kogenud.

Inimesele on kõige raskem kogeda südamepiini, mis hakkab rõhuma, kui mõne süüteoaga on rikutud hea vahetõde Jumalaga. Ükski maine häda pole sellega võrreldav, sest nii kaua, kui meie vahetõde Jumalaga on hea, saame me lootada, et Jumal annab igast olu-

Palvemaja aastapäev Hageris 2007. aastal. Foto: Bengt Strengell

korrast väljapääsu. Kui oleme aga oma pahateoaga põhjustanud tema viha, oleme tõeliselt hädas.

Oleme sunnitud oma hea vahetõde Jumalaga taastama. Aga mis suudaks

ära hoida tema viha? Aga mille pärast peaks ta meile armuline olema? Patt on selge tunnistus meie truuduse mitteusaldusvärsusest. Miks peaks ta siis

meie palvet kuulda võtma ja meie patud andeks andma? Kui jünger Peetrus oli kinnitanud Jeesusele: "Kui ka kõik taganevad sinust, ei tagane mina eluilmaski" ja siiski Jeesuse varsti ära salgas, koges ta südamepiina, millest räägib psalm. Taoline häda aga pole surmaks ega vii hukatusse, vaid Jumal annab meile selle kaudu tunda oma jumalikku armu oma Pojas.

Kitsikus peab meid rõhuma nii sügavasti, et me ei näe ise sellest väljapääsu. Alles siis tuleb see meile õnnistuseks, sest kuni meil on veel vähenegi võimalus ise hakkama saama, ei saa Issanda abi kuigi vajalik tunduda.

Kas sina ühined psalmi kirjutaja sõnadega "Ma armastan Issandat, sest ta

kuuleb mu häält ja mu anumist?" Oled õnnis, kui sa tead, et Issand on oma halastuse tõttu ikka ja ustavalt sinu poolt. Ta on tõesti halastav ja ustav – hoolimata, kas sa seda näed või mitte. Aga õnn on seda teada, näha ja kogeda. Tõeline teadlikkus Jumala armust on alati seotud oma patuse tundmisega, sest need mõlemad on tõelised: meie patt ja Jumala arm, ehkki Jumala arm on ikka suurem.

Seepärast pole õnnetust, kui satud mõnesse kitsikusse. Hädas tuleb appi hüüda Issanda nime ja ta vastab sulle. Ta näitab vastates, et ta armastab sind ja halastab sulle. Meie vaimulik kasvatamine ja hooldamine Issanda käe all jätkub kogu eluaja. Ta tuletab meile iga

päev meelde, et ta pole meid maha jätanud, vaid armastab ja hoiab meid.

Kõiksugust vaeva, kuhu me elu ajal satume, kasutab Issand meie heaks, vaatamata sellele, kas me oleme ise selle häda põhjustanud või mitte. Mina olen küll kogunud, et Issand kasutab minu arstimiseks ja kasvatamiseks ka minu enda süü läbi tekitatud häda. Ta annab mulle patud andeks ja kasutab tekkinud olukorda imelisel viisil nii minu kui ka teiste heaks. Tema võib nõnda talitada, kuna ta halastus ja arm ei sõltu meist, vaid tema enda tööst meie eest, millega ta kustutas meie patud. Nii talitades leiab ta õiglus ja truudus väljenduse.

JM

Oh, kuule hing

See töö, mis Jumal lõpetand,
oh pane tähele,
on taeva ukse lahti teind
nüüd igaühele.

Nüüd võid sa rahul hingata
Ta armu täiuses,
sest kõik on valmis, kõik on hea
ükspäinis tema sees.

Kui juurde panna midagi,
see oleks tõest' surm;
Au olgu see eest temale!
Kõik annab tema arm.

"Laulud Talle kiituseks", Tallinnas 1905
Nr 171 viimased salmid

SLEFi noortekoor Evangelicum külastab Eestit

Noortekoor laulmas kolhoosis „Sõprus“ 1989. aastal. Foto: Bengt Strengell

Suvel 1989 külastas Eestit rootsikeelne evangeelne noortekoor Evangeliska Ungarska Ungdomskör Soomest. Külaliste vastuvõtjaks oli õpetaja Leevi Reinaru ja Lääne-Nigula kogudus. Koor laulis ka Kullamaal, Haapsalus ja Noarootsis.

Selle üritusega algas SLEFi ehk Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland r. f. (MTÜ Rootsi Luterlik Evangeeliumiühendus Soomes) vaimne koostöö eestlastega. Möödunud 20 aastal on Jumal andnud meile oma riigis mitmesuguseid ülesandeid. Mitmel korral on ta juhtinud meid meie endi plaanidest erinevat teed pidi ning alati on tema teed olnud kõige paremad.

Koostöö algas sellega, et mõned rootsi keelest huvitatud eestlased, sh mõned Noarootsi gümnaasiumi õpetajad, õppisid Soomes Vaasa evangeelse

rahvaülikoolis rootsi keelt. Praktikaks tõlgiti eesti keelde mõned väiksed raamatud. Ühest rootsi keele õpilasest, Rael Leedjärvest kujunes aastatega EELK ja SLEFi ühine misjonär Keenias. Avanes ka võimalus võtta Heikki Mutso laste- ja noorsootöötajaks Eestis.

Me täname Jumalat ta armu eest, et ta on alati avanud meile uksi jätkuvaks tööks tema riigis. Noortekoor tegutseb edasi, kuid praegu nime Evangelicum all. Nad on külastanud Eestit mitmel korral ja tulevad taas maikuuks.

Reedel, 22.5. kell 19 tähistatakse koori osalemisega 20. aastast tööd Eestis piduliku jumalateenistusega Lääne-Nigula kirikus ja koori laulab ka laupäeval, 23.5. kell 19 Tallinnas Viimsi Püha Jaakobi kirikus.

BS

SLEFi¹⁾ eestimisjoni töövahend.
Toimetajad: Juhani Martikainen
ja Bengt Strengell
Abiks: Piret Riim

Kontakt: est@slef.fi või SLEFi töötaja
Eestis: Heikki Mutso, tel. 5100487,
e-post: heikki.mutso@slef.fi

SLEF Eesti-töö komitee
Esimees Bengt Strengell
Grannabbavägen 70
FIN-68700 TERJÄRV Soome.
Tel: +358 6 867 5194
Mobiil: +358 500 166 099
Skype: b8675194

Vaata ka: <http://www.gratiachristi.net>

Pangakonto SLEFile Eestis:
SEB, "Bengt Strengell" 10602005858001
või Soomes: "Bengt Strengell Eestitöö"
555 303-28030

¹⁾ Svenska Lutherska Evangeliföreningen
i Finland r.f. (MTÜ Rootsi Luterlik Evangeeliumiühendus Soomes), www.slef.fi.

Trükkis OÜ Vali Press

ISSN 1798-2049

Leht "Kristuse Arm" on soomerootsi Jumala laste tervitus Jumala lastele Eestis. Me oleme tänavu juba 20 aastat saanud jagada Jumala Sõna koos sõpradega Eestis. Kui Jumal on nõus, tahame seda koostööd jätkata. SLEFi jutlustajad külastavad Eestit taas 21-25 oktoober 2009.